

Agenten met nieuwe kwaliteiten vallen te vaak buiten de prijzen

Politiecolumn Politie mensen met een Arabische achtergrond detecteren eerder een drang tot terrorisme bij marginale asielzoekers dan hun collega's. Maar erkenning en bevordering gaat te vaak langs een andere route, schrijft *Guus Meershoek* in de politiecolumn.

- Guus Meershoek 12 januari 2017

Vorige week vrijdag, een dag voordat een angstige koppenmaker bij *De Telegraaf* veel ophef veroorzaakte met een kwalijke metafoor over criminele vluchtelingen, klampte een hoofdagent van politie mij aan over hetzelfde maatschappelijke probleem.

Hij was onlangs te hulp geroepen in een AZC, zo vertelde hij mij, en had toen uit een groepje balorige Noord-Afrikaanse lastpakken al snel de kwaadwillende gangmaker weten te pikken. Hij kon dat omdat hij zelf eind vorige eeuw als vluchteling uit een Arabisch land naar Nederland was gekomen, een lange, slopende asielprocedure had doorlopen en er, eenmaal erkend, uiteindelijk ook nog in geslaagd was om toegelaten te worden tot de politieopleiding.

Sindsdien, al meer dan tien jaar, helpt hij met hart en ziel het land van ons en zijn vrouw en kinderen veilig te houden. Met al die ervaring had hij in dat AZC succesvol kunnen interveniëren. Goed politiewerk, zult u terecht zeggen, waarop ze bij *De Telegraaf* wel meer zouden mogen vertrouwen.

Meer ellende te verwachten

Het verhaal had echter een staartje. Zijn melding over de gangmaker was namelijk gesmoord in de registers. In de administratieve systemen bleken over deze persoon geen eerdere berichten te vinden. En één melding is geen reden tot actie, zo legde een goedwillende analist hem uit. Zijn intuïtie zei de hoofdagent echter dat van de jongeman meer ellende te verwachten viel. En hij legde mij vervolgens omstandig uit hoe dat soort jongens, opgegroeid in de marge van een wereld met een keiharde geweldscultuur, in onze geregelde samenleving verdwaasd kunnen raken en dan ten langen leste soms bereid zijn tot wanhoopsdaden.

Sommige politiemensen kunnen gemakkelijk een alarmerende toon aanslaan. Als onderzoeker ben ik daar in de loop der tijd tamelijk resistent tegen geworden. Zij hebben meestal wel gelijk maar vaak kan je hun geen gelijk geven. Het is hun vak om voor ons, gewone burgers, en vooral voor bestuurders allerlei ellendige toestanden voor korte tijd te bedwingen. Oplossen is vaak teveel gevraagd. De politie bespaart ons die ellende en zorgt zo voor het behoud van onze gemoedsrust, onze redelijke omgangsvormen en de bijbehorende naïviteit. *Vigilat ut quiescant*. Goed dat er politie is, alleen jammer voor al die politiemensen dat frustratie over het onbegrip van buitenstaanders bij hun vak hoort.

In aanmerking voor bevordering

Met de aanslag in Berlijn nog in mijn achterhoofd vroeg ik de hoofdagent toch of hij bij de leiding geen gehoor had gevonden voor zijn zorgen. Dat had hij zeker. Hij had geruime tijd geleden in een managementoverleg een presentatie over zijn ervaringen in zijn moederland mogen geven. Toen hij daarmee waardering oogstte, had ook zijn directe chef oog voor hem gekregen en had hij in allerlei bijzondere projecten mogen participeren, samen met collega's die twee of drie schalen meer verdienden. Toen dat na enige tijd begon te steken, had hij gevraagd of hij niet voor bevordering in aanmerking kon komen.

Dat ging zo maar niet, kreeg hij te horen, maar hij mocht wel enkele cursussen doen die hem voor bevordering zouden kwalificeren. Zeg daar maar eens nee tegen als vader van opgroeiende kinderen. Het gevolg was dat hij nu zat te blokken voor een examen boekhouden,

nog allerlei cursussen leiderschapsvaardigheden voor de boeg had. En dat voor het werk waarvoor hij meer dan andere collega's geschikt is alleen af en toe zijn hulp wordt ingeroepen. Als volbloed politieman bezorgt dat hem een ongemakkelijk gevoel.

Blaauwe politieman grijs verven

Buitenstaanders worden in de politie verwelkomd met de boodschap dat zij eerst blauw zullen worden geverfd, eerst ervaring in de praktijk moeten opdoen voordat zij meetellen. In zijn geval gebeurt echter het omgekeerde: een blauwe politieman wordt grijs geverfd. Tegen de tijd dat hij zijn papiertjes heeft verzameld, dat hij zich de laatste management filosofieën heeft eigen gemaakt en gewend is vinkjes te zetten, is hij juist die kwaliteiten kwijt die hem in staat stellen om goed, uitzonderlijk en momenteel bijzonder nuttig politiewerk te doen, namelijk vroegtijdig bij marginale personen een drang tot terrorisme detecteren.

Ons gesprek eindigde in verlegenheid. Ik waardeer zijn drive en gun hem een mooie loopbaan, ook vanuit de overtuiging dat meer pluriformiteit de politie flink zal verbeteren. Maar durfde hem niet te zeggen, ook al beseft hij dat zelf wellicht al, dat het lang niet zeker is dat alle te verzamelen papiertjes uiteindelijk zullen leiden tot de verhoopte bevordering. Evenals allerlei zij-instromers met ongebruikelijke kwaliteiten dreigen vaklieden zoals hij ten prooi te vallen aan de door de reorganisatie losgewoelde, blinde krachten: hardnekkige old-boys-netwerken, onvoorspelbare plaatsingsbesluiten en ondoordachte bevorderingen, bestuurlijke drukte die druktemakers in het zadel helpt.

Hoe laten we politiemensen zoals hij voor de samenleving het beste tot hun recht komen en voor hun inzet de passende materiele en immateriële waardering krijgen? Verontwaardiging zet geen zoden aan de dijk. Paniek, al dan niet opgewekt door krantenkoppen, knaagt zelfs aan de wortels van de rechtstaat. Heer Bommel zei in zulke gevallen: 'Tom Poes, verzin een list!'

BLOGGER

Guus Meershoek

Guus Meershoek studeerde politicologie aan de Universiteit van Amsterdam, is lector Politiegeschiedenis aan de Politieacademie en universitair docent Bestuurskunde aan de Universiteit Twente. Hij publiceerde over verleden en heden van de Nederlandse politie.